

Високото достойнство на човешката личност се дължи и на това, че човекът е надарен със свобода. Според св. Григорий Ниски "човекът бил богоподобен и блажен, понеже бил удостоен със свободна воля, което е подобие Божие." И действително, да си свободен в исканията (желанията), решенията, постъпките си, значи да си подобен Богу, защото свобода, независимост, самоопределение са божествени свойства, принадлежат на Бога и по Негова воля на създадения по Негов образ, човек.

Като знаем откъде идват т.е. кой е източникът на свободата, независимостта, самоопределението и че са дадени и принадлежат на нашата същност и че са абсолютна необходимост в живота за живеене, те остават наше свещено право, поради което от древност човекът го брани и отстоява дори и с цената на живота си. Това е негов свещен дълг пред Бога като Дарител и в борбата си за него е винаги оправдан.

Нашите хайдути и въстаници против турската робия постъпвали така. На своите знамена те поставяли девиза "Свобода или смърт". Свободата е абсолютно необходима за смислен и пълноценен живот. За такава свобода, към достойните мъже поборници за нея и въстаниците против турската робия е и хайдушката дружина на Иван Докин от с. Лагошевци.

Основната причина за възникването на дружината е тежкото положение на

населението, особено след потушаване на въстанието в Северозападна България - 1850 г. Освен тежките данъци, положението се отежнявало и от заселването на черкези от Кавказ - 1861 година и малко по-късно на татари от Кримския полуостров - Русия, на които то трябвало да слугува. В оперативните граници на хайдушката дружина черкезки селища имало в с. Арчар, с. Османие (дн. гр. Димово), с. Въртоп, с. Шипот, а татарски в с. Арчар, с. Мали Дреновец, с. Държаница.

// Дружината е малобройна и в нейния състав влизат хора от различни села. Счита се, че тя окончателно е сформирана в 1862 година, и че същата е начало на нейните действия. В продължение на 12 години тя непрекъснато действа в границите на голям район - от рътлината Козя гърбина при с. Добри дол при Дунава, нагоре по коритото на р. Скомля до селото Скомля, обхваща селата Костичовци, Шипот, Извор, Мали Дреновец, Владиченци, Лагошевци, с. Бързия (дн. гр. Димово), от него пресича по течението на р. Арчар, селата Въртоп, Гайтанци, Държаница, Симеоново, местността Дери вол, Арчар, с което се затваря кръга, очертаващ границите на цялата територия. Цели 12 години дружината броди из гъстите гори, пресича местности, преминава реки и долини и защитава имота, живота и честта на поробеното население.

Хайдушката дружина на Иван Докин е имала знаме. То било ушито от неговата сестра Ценка. Не се знае какво е представлявало, имало ли е на него надпис или изображения. Знамето по само себе си, по своята същност е много важна и силна част на всяко бойно сдружение. То е символ и могъщ фактор, който обединява, сплотява и зове за сражение и победа в боя. То е воинската чест на бойната единица. Освен това знамето въздейства повече от всичко, когато бъде осветено и благословено за целта си. Затова знамето на хайдушката дружина на войводата Иван Докин е осветено. Това станало на 6 май 1863 г. в местността "Жидовец". Датата не е избрана случайно. На 6 май е големият християнски празник Гергьовден - Църквата почита паметта на св. вмчк Георги Победоносец, воин, победил злото - врага на човека. Поради това откакто има българска войска и сега той е неин патрон закрилник, помощник, да бъде винаги победителка в боя. В този смисъл можем да видим неговата икона вградена, например, в държавния герб на Руската федерация. Нашият поробител е и наш враг. Срещу него трябва да се воюва и да бъде победен. Затова на този свят ден цялата дружина се събрала на Жидовец и се разположила на тридесетина метра от нейния буен и исторически извор с бистра и студена вода, под сянката на вековните буки, където било осветено знамето.

Не се знае кой е осветил знамето, името на свещеника, откъде е. Вероятно е от най-близкото село, Въртоп. Там вече в същата година е съградена църквата "Св.Троица", или пък е от с.Извор, в което църквата му "Св. Възнесение Господне" е построена още в 1856 г., или да допуснем и тази възможност, отчето да е брат от Изворската св. обител, манастира "Успение Пресвета Богородица" от XIII век.

На тържеството са поканени и дошли близките на хайдутите. Там е била и Ценка Докина, сестрата на Иван войводата със съпруга си Петко Стоянов. За да протече тържеството спокойно в с. Лагошевци е организирана богатата трапеза, на която били поканени ага-та-чифликчия, турците, черкезите и войниците от караула при с. Попадия,

за да им се отклони вниманието. В годината 1874 , на 19 юни е бил съборът на с. Лагошевци. На такъв ден по традиция и обичай български всеки дом е устройвал богата трапеза, идвали му на гости роднини, сродници и приятели от съседните села да се видят и повеселят.

В онези времена така се поддържали роднинските връзки и заякчавали родовите корени. Съборът се правел на определен ден, в който се чества паметта на многопочитан светител от сонма на Църквата или се пада някой Богородичен или Господски празник. Любопитно остава, без отговор, защо на 19 юни е бил съборът, защо тази дата е избрана за този местен селски празник, след като нито по стария стил, нито по новия на църковния календар има голям светия, чиято памет населението почита. Даже нещо повече - 19 юни не е в границите на Св. Петдесетница, на която поради особеностите в богослужението в този период биха се паднали празници като Възнесение Господне - Спасовден или др.Петдесетия ден от Възкресение Христово, което е било на 13 април, се пада точно на 1 юни, тъй че 19 юни е обикновен Божи неделен ден. Може би, неизвестни за нас обстоятелства или необходими съображения са наложили избора на датата.

Но тази дата се оказала злокобна и този ден черен за хайдушката дружина на Иван Докин и за населението на с. Лагошевци и селата от хайдушкия район.

През нощта срещу 19 юни хайдутите извършили дълъг, труден и напрегнат поход. Те тръгнали от Сириякова падина, която се намирала южно от рътлината Козя гърбина над село Добри дол, минали през местностите Стаматова граница и Казана край с. Мали Дреновец и Гложив дол над Арчар-Паланка. По-точно Гложивият дол се намира срещу Държаница. Оттам се вижда как изпълзява нагоре към равнината. Минавайки над него, вече по равно се отправят към зелена полянка, не много далече от Лагошевци. На нея се събират хайдутите и техните съмишленици и сподвижници. На поляната е уредена богата трапеза. Тук те празнуват събора. Не се знае точното място и името на полянката. Но такава подходяща, най-вече да се скрива от хоризонта, вероятно е била съвсем наблизо до извора Мали Раец, известен с прекрасна вода за пиене.

След обяд, след привършване на срещата, съмишлениците и сподвижниците се разотишли, тъй както и хайдутите били много изморени от нощния поход и трябвало да почиват. За пазач и охрана, на пост бил поставен най-младият хайдутин Петър Младенов, който бил от с. Старопатица или Раковица. Петър бил едва на 17-18 години и често пъти показал своята недисциплинираност. Когато хайдутите заспали, той самovolно напуснал и тръгнал за родното си село, и вместо правия, по-късия път през Грамада, той се озовал в с. Бръзици (дн. гр. Димово). Там турските власти го разпознават, задържат го, разпитват го и пред тях той прави признание. Той извършва предателство! Веднага въоръжена потеря от низами (редовна войска) и жадни за плячка заселени черкези-мародери от с. Османие (гр. Димово) се насочват на коне към зелената поляна под Лагошевци и вероломно връхлитат върху почиващата хайдушка дружина. Завързва се люта битка. Малко след нея войводата Иван Докин нарежда дружината да се раздели на две за да разцепи силите на врага: първата част се оттегли към местността "Нерезене", а втората да премине река Арчар под Жидовец, да

се изтегли за да заеме по-добри позиции в гористата карстова местност, пълна с пещери и канали. За да се изпълни и осъществи нареждането, войвода Иван Докин и знаменосецът Алекси (Алеко) остават на място, за да задържат част от нападателите.

Иван Докин и Алеко се бият храбро, юнашки. След като останали без патрони, те са принудени да се бранят само със сабли. Макар и въоръжен до зъби многобройният противник след като разбрал, че не може да хване живи войводата и знаменосеца, тогава с изстрел убиват Алеко, а едно заптие с мълниеносен удар на ятагана отсича главата на Иван Докин. Участвалите в боя черкези от с. Османие и низамите направили две търнометки от габър, поставили на тях телата на Иван Докин и Алекси (Алеко) с намерение от тук, местността "Стаева тръща", дето е станала фаталната битка, да пренесат телата в Лагошевци. След като се убедили, че това е много трудно, се спрели на една поляна и отрязали главата на Алеко. Впоследствие тази поляна се наричала Алекова поляна. Днес не се знае коя и къде е! На поляната труповете са изоставени, а отрязаните глави поставили в една торба и задължили младият воденичар от воденицата до караула Попадия под с. Османие, който бил от село Чупрене, да ги пренесе заедно с тях до кафенето в с. Бръзици. Воденичарчето изсипало главите наред кафенето. През това време местните турци, които били в кафенето, започнали да подхвърлят златни, сребърни и обикновени монети като бакшиш на воденичарчето. След приключилата гавра, главите на войводата Иван Докин и знаменосеца Алекси (Алеко), били закопани в местността между кафенето и р. Арчар при моста "Тумбаците".

За телата на двамата герои-хайдуги се погрижила сестрата на Иван Докин - Ценка. Заедно с мъжа си Петко, роднини, сродници и съселяни, направили прилични погребения. Тялото на Алеко било погребано на самата поляна и затова оттогава признателното население я наричало Алекова поляна. А пък тялото на брат си - войводата Иван Докин, тя погребала в старите гробища на с. Лагошевци. Те се намирили в долния край на селото, на високо, в непосредствена близост до камбанарията, на северозапад от нея. По-късно Ценка Докина и мъжът и Петко Стоянов издигат паметник от местен камък - варовик, голям кръст над гроба на Иван Докин.

Може би поради това, че гробището попада в регулационния план на Лагошевци и че в съседство се заселват и задомяват с нови къщи хора от селото, неговото ползване се прекратява и някъде, но вероятно не по-късно от 1950 година, надгробните камъни-паметници са извадени, прекарани и събрани в двора на днешното училище. При неговото построяване те са вградени в основите му. Така гробището е заличено и днес не се знае къде точно е гробното място на Иван Докин, къде се покоят неговите тленни останки. И само неговият паметник, който е вечен, но няма, защото не може да бъде разпознат, свидетелства за хайдугина-войвода Иван Докин.

Дворното място на Иван Докин се знае, то се намира на главна улица, каквато е била и тогава, в негово време, точно срещу Културния дом. Върху основата на старата му къща, неговите правнуци, братята Сандо Ценков и Петко Ценков построяват две малки, хубави къщи, които стоят и сега. За съжаление, нито потомците, нито една гражданска власт от същото време, не поставиха знак, който да свидетелствува за този герой от нашето

Иван Докин - хайдутинът от с. Лагошевци

Написано от ivailo
Сряда, 29 Юли 2015 23:06

село Лагошевци.

На войводата Иван Докин и героите от неговата дружина слава и вечна памет!

в.Видин Брой 42 (2263) 18 - 21 юни 2015 г.